

Рогальська Н.В.,

студентка 5 курсу, 11 групи, Інституту підготовки кадрів
для органів юстиції Національного юридичного у
ніверситету імені Ярослава Мудрого

ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ

Анотація. У тезах розглянуто організацію електронного врядування в державному апараті. Встановлено можливості використання електронного врядування для подолання корупції.

Ключові слова: електронне врядування, корупційні злочини, засоби подолання корупційних злочинів.

Аннотация. В тезисах рассмотрены организацию электронного управления в государственном аппарате. Установлено возможности использования электронного управления для преодоления коррупции.

Ключевые слова: электронное управление, коррупционные преступления, средства преодоления коррупционных преступлений.

Summary. The thesis examines the organization of e-government in the state bodies. Possibilities of using e-governance to overcome corruption have been established.

Key words: e-governance, corruption crimes, means of overcoming corruption crimes.

E-government, або ж електронне врядування на сьогодні широко використовується у більшості провідних держав світу. Серед лідерів використання систем електронного врядування є такі країни як США, Японія, Швеція, Канада та Естонія. Першою державою, де ще у 1999 році був створений масштабний урядовий портал e-Citizen Centre, став Сінгапур.

У сучасному розумінні термін «e-government» тлумачиться не лише як електронний уряд, але й «електронне управління державою», тобто використання в органах державного управління сучасних електронних технологій. [1, ст. 138]

Наявності окремих інформаційних веб-сайтів або ж реєстрів відкритих даних недостатньо для функціонування електронного управління. Для забезпечення повноти та ефективності електронного врядування необхідна комплексна синхронізація та максимальний обсяг даних.

Електронна організація значної частини діяльності державних органів приносить не лише комфорт, але також забезпечує можливість належного контролю з боку громадськості щодо її функціонування. Одним із найбільших досягнень електронного врядування є забезпечення максимальної прозорості та відкритості, а отже й мінімізація ризиків зловживань та появи неправомірної вигоди.

Електронне врядування надає можливість боротися з корупцією як на звичайному «побутовому» так і на «бюрократичному» рівні. Безпосередньо виключаються так звані «подяки», маніпуляції з приводу просування у тих чи інших чергах, отримання необґрунтованих привілеїв. Електронні черги та документообіг унеможливають вплив людського фактору. Крім цього, автоматизація значної частини адміністративних послуг виключає з процесу особу виконавця та надає можливість отримання результату без людського втручання, що мінімізує корупційні ризики загалом.

Позитивний ефект інструментів електронного врядування можемо побачити на прикладі механізму надання адміністративних послуг, зокрема, послуги одержання паспорта громадянина України для виїзду за кордон. Широкого розповсюдження, до початку роботи центрів адміністративних послуг, набули пропозиції щодо оформлення такого документа у надзвичайно короткі строки, проте за плату, що значно перевищувала вартість такої послуги в органах Державної міграційної служби [2, ст. 174]. Очевидним є той факт, що при оформленні документа мало місце використання корупційної складової, однак на сьогодні електронна фіксація черг для надання адміністративних послуг дає змогу мінімізувати подібного роду зловживання.

Впровадження та застосування електронних механізмів забезпечення прозорості процедур публічних закупівель, приватизації, реалізації державних проєктів, видачі державних ліцензій, державних комісійних винагород, позик Національного банку, урядових гарантованих позик, бюджетних асигнувань та процедур звільнення від податків якісно зменшує корупційні ризики [3, ст. 15]

Додатковим механізмом контролю стає також і те, що забезпечується відкритий доступ до даних, а будь-які маніпуляції залишають так звані «електронні сліди» - відомості про будь-які редагування та попередні редакції, IP-адреси, дані про проведення транзакцій, тощо.

Показовим у впровадженні системи E-government є досвід Естонії. Складовою частиною електронного врядування в країні є не лише електронні сервіси, але й максимальний перехід до системи електронних розрахунків. Урядова стратегія розвитку Естонії передбачає повний перехід до безготівкових розрахунків в рамках E-government концепції. Це є якісним кроком для боротьби з корупцією у великих та особливо великих розмірах. В таких спосіб досягається електронна фіксація та відображення руху коштів, а також збереження даних щодо всіх транзакцій. Безумовно така інформація не є публічною, однак її наявність дозволяє полегшити розслідування злочинів, пов'язаних із отриманням чи наданням неправомірної вигоди.

Українські реалії впровадження електронного врядування є такими.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 року схвалено Концепцію розвитку електронного урядування в Україні. Реалізація Концепції передбачена на період до 2020 року. Серед цілей впровадження електронного урядування визначено мінімізація корупційних ризиків під час виконання владних повноважень. [5] Функціонує також Державне агентство з питань електронного урядування.

За останні два роки Україні вдалося зробити відчутний стрибок у міжнародних рейтингах. Одразу на 45 позицій піднялася Україна в рейтингу електронної участі United Nations e-government Survey 2016 і тепер посідає 32 місце. [4] За індексом розвитку електронного уряду (E-Government Development Index, EGDI), який визначається один раз на два роки, Україна посіла 62 місце, покращивши свій попередній результат на 25 позицій [4].

Отже, система електронного врядування здатна стати ефективним інструментом у подоланні корупції. Однак, основними проблемами в процесі його впровадження є недостатність якісного програмного забезпечення, відсутність належної підготовки та рівня обізнаності працівників, а також брак фінансування.

Список використаних джерел:

1. Коліушко І.Б. Електронне урядування - шлях ефективності та прозорості державного управління/ І.Б. Коліушко, М.С. Демкова// Інформаційне суспільство. Шлях України. – К: Бібліотека інформаційного суспільства, 2004. – с. 138 – 143.

2. Шостко О.Ю. Практичні аспекти протидії корупційним правопорушенням при наданні адміністративних послуг підрозділами ДМС України / О.Ю. Шостко, О.М. Подільчак // Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (15 квітня 2016 року, м. Харків) / МВС України ; Харківський нац. ун-т внутр. справ ; Кримінологічна асоціація України. -Х. : ХНУВС, 2016. - С . 172-175

3. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрепшака. – К., 2017. Частина 5: Інструменти електронного урядування та електронної демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади / [Ю. Б. Пігарев, І. С. Куспляк, В. М. Дрепшак]. – К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. – 58 с.

4. UN E-Government Knowledge base - Електронний ресурс [режим доступу] - <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2018>

5. Концепція розвитку електронного урядування в Україні - електронний ресурс [режим доступу] - <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250287124>

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Матеріали XVIII студентської наукової конференції
з кримінології

(м. Харків, 28 листопада 2018 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2018

УДК 343.9:328.185(477)

А43

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (*голова*);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (*відповідальний секретар*);
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська;
канд. юрид. наук, доц. С. Ю. Лукашевич;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук О. В. Гальцова;
канд. юрид. наук М. О. Маршуба;
канд. юрид. наук О. В. Новіков;
канд. юрид. наук К. Д. Кулик;
канд. юрид. наук М. Ю. Кутепов;
канд. юрид. наук Н. В. Сметаніна;
зав. лабораторією Ю. Г. Бойко

А43 **Актуальні проблеми протидії злочинності : матеріали XVIII студ.**
наук. конф. з кримінології (м. Харків, 28 листоп. 2018 р.) / за заг. ред.
А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2018. – 196 с.

ISBN 978-966-937-540-7

ISBN 978-966-937-540-7

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018